

nieuwsbrief

zomer 2010

Liefde voor de natuur

Recent onderzoek leert ons dat de betrokkenheid van kinderen en volwassenen bij de natuur afneemt. Deze constatering roept een aantal vragen op. Waarom is de liefde voor de natuur zo weinig algemeen? Hoe bezwaarlijk is het dat men tegenwoordig minder met natuur in aanraking komt? Welke rol speelt natuur voor elke mens?

In een maatschappij die steeds meer verstedelijkt, ontdekt een kind planten en dieren niet meer zo vanzelfsprekend als vroeger. Nochtans is een ontmoeting met een natuurlijke omgeving niet alleen voordelig voor de persoonlijke ontwikkeling van kinderen maar ook voor de maatschappij als geheel. Contact met de natuur is voor iedereen bevorderlijk voor creativiteit, gezondheid en sociale interacties. Maar daarnaast is de kans groot dat een kind dat van jongs af planten en dieren leert kennen, zich later ook bekommert om een veelzijdige natuur met afwisselende landschappen. Een groen collectief geheugen blijft zo in stand.

Om contact te leggen tussen mens en natuur organiseert Natuurpunt op allerlei manieren acties voor scholen, verenigingen en burgers. Maar ook de gemeente zou moeten investeren in extra openbare ruimtes zoals (speel)bossen en parken in de directe omgeving van scholen, jeugdwerking, en woonwijken. Dit zou niet alleen de natuur dichterbij brengen, maar tegelijkertijd ook andere maatschappelijke functies vervullen. Hoeveel is er niet te beleven in de natuur? En hoe nabij kan die zijn? Plantjes met fijne bloempjes en keurige zaaddoosjes. Mooie vlinders en andere insecten, zoveel moois, zoveel belangrijks! Wie het genot kent dat de levende natuur biedt, zal haar meer bezoeken en waarderen.

In de voorlaatste aflevering van zijn reeks over ecologische bermen vertelt Roelant Lauwers hoe een goed beheer concreet in zijn werk gaat.

De gulden regel van verschralingbeheer

De enige oplossing om het verlies van de biodiversiteit een halt toe te roepen, is een verschralingbeheer. Na het maaien moet men het maaisel afvoeren. Daarnaast mag er pas gemaaid worden op een tijdstip dat de meeste bloemen zaad hebben verspreid en ten slotte moet men gefaseerd maaien om nuttige insecten en dieren schuilgelegenheid te bieden.

Waarom afvoeren belangrijk is

Een verschralingbeheer zal de verhouding tussen grassen en kruiden veranderen. De sterk concurrerende grassen domineren nu onze wegbermen. Engels raaigras, glanshaver en veldbeemdgras zijn de meest voorkomende. Zij worden gemaaid voor ze in bloem komen. Zo hebben ze weinig reserve om zich te herstellen en krijgen kruiden en mossen een betere gelegenheid zich te ontwikkelen.

Engels raaigras

Blijft het verrot plantenmateriaal echter liggen, dan verrijkt de bodem weer en het niet afgevoerde maaisel hindert het kiem en van mossen en bloemen. De dominantie van een beperkt aantal soorten zal sterk toenemen. Volgens het bermbesluit moet het maaisel binnen de tien dagen worden verwijderd. Zo kan het zaad zich beter verspreiden. En kunnen insecten, kleine zoogdieren en amfibieën zich verwijderen.

Maaien of klepelen?

Bij het klepelen zijn de messen aan een draaiende rol gevestigd, waardoor de planten naar omlaag worden geslagen. De bermen worden kort geschoren, het maaisel wordt versnipperd op de

Het bermbesluit

Op 27 juni 1984 besliste de Vlaamse Executieve dat er niet mag gemaaid worden voor 15 juni en voor de tweede keer niet voor 15 september. Men mag ondergrondse plantendelen en houtige gewassen niet beschadigen en het maaisel moet binnen de 10 dagen worden afgevoerd.

berm en hoeft niet afgevoerd te worden naar een composteerinstallatie. Maaïen duurt bovendien langer. De messen dienen geslepen te worden, wat erg arbeidsintensief is. Op het eerste gezicht lijkt klepelen dus een efficiëntere en vooral goedkopere oplossing dan maaïen.

Op lange termijn ziet het plaatje er echter anders uit. De strooisellaag die bij het klepelen blijft liggen, wordt omgezet in een voedselrijke humuslaag, waardoor gras en ruigte sneller groeien en men dus vaker moet klepelen. Bovendien stapelt de humus zich op, waardoor de berm al snel hoger ligt dan de weg. Bij hevige regenval blijft het water gevaarlijk op de weg staan. De kosten van het klepelen rijzen na een tijdje dus hoog op. Klepelen is op langere termijn niet enkel duur, het is ook minder milieuvriendelijk. Door het korte scheren krijgt geen plantje de kans zich te ontwikkelen. De verstikkende strooisellaag belemmert zeldzamere kruidengroei en het insectenleven en andere nuttige diertjes (kikkers, padden...) worden vermorzeld. Op de duur krijgt men een eentonige ruigte aan planten met weinig biodiversiteit.

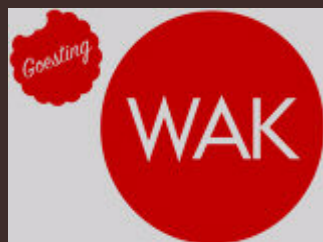
De strooisellaag vermorzelt insecten.

Alleen als de zon van de partij is

Het maaïen gebeurt het best bij warm en mooi weer. Dan zijn de insecten het meest actief en kunnen ze makkelijk vluchten. Bij koud en nat weer zijn ze diep verscholen in de graszoden. Indien men dan maait geraken ze in het maaisel en worden ze afgevoerd. Maaïen bij mooi en warm weer heeft nog een ander voordeel. Droog maaisel wordt snel opgenomen door de afzuiginstallatie. Hoe natter het gras en de kruiden, hoe zwaarder en kleveriger het geheel. Een aanzienlijke hoeveelheid maaisel zou kunnen achterblijven op de berm met als gevolg nitraatverrijking en een veel slechtere groei van de wilde planten.

Van 23 april tot 2 mei werd in Vlaanderen en Brussel voor de 15de keer de amateurkunstenaar in de schijnwerpers gezet. In Tremelo stelde Natuurpunt op 1 mei de Bolloheide ter beschikking van Kunstkring Gesigneerd. Dat resulteerde in een prachtige tentoonstelling. "Voor herhaling vatbaar!", zeiden bezoekers én kunstenaars in koor.

KULEuven doet aan natuurbeheer in Tremelo

In het jongste Natuur.blad kon u het al lezen: samenwerking met bedrijven is in bij Natuurpunt. In die geest organiseerde onze afdeling in april via het bureau Time4society.com een introductie voor de overkoepelende organisatie van de lerarenopleidingen van de KULEuven.

Op 29 april meldden zich om 14 u een 10-tal personen aan de kerk van Tremelo. In een recent aangekocht verwilderd bosperceel aan de Laak van +/- 5 ha tussen Werchter en Tremelo hebben we de natuur een handje geholpen. Het beheersvoorstel luidt: exoten bestrijden, voornamelijk vogelkers. Dat betekent jonge scheuten uittrekken en grotere afzagen. Een demonstratie met bosmaaier en kettingzaag was voorzien. En voor wie zich niet kon inhouden, was veiligheidskledij beschikbaar. Na deze introductie en praktijk op het terrein, met de nodige dorstlessende rustpauzen, volgde nog een tocht door het Laekdal. Toen we op de terugweg een perceel van NP vol jonge scheuten van vogelkers passeerden, begon iedereen die spontaan uit te trekken. Onze les natuurbeheer was duidelijk een succes!

Toch een kleine kanttekening: de afspraken met het evenementenbureau verliepen minder vlot. En toch laat dat zich flink betalen door de deelnemers terwijl onze afdeling er zelf niets aan verdient. Met wat ondersteuning van NP Mechelen kunnen we zulke dagen misschien beter op eigen houtje organiseren.

Natuurpunt lanceert tentoonstelling, website en zoektocht met woordraadsel rond de Laakbeek.

Op de startdag van Toerisme Hageland in Betekom van 2 mei heeft Natuurpunt een nieuw project gelanceerd rond de Grote Laakbeek.

Met de actie "Hagelanddag, een zomer lang in Aarschot, Begijnendijk en Tremelo" biedt de toeristische dienst tal van kansen aan om de Laakvallei te ontdekken. In de marge van deze activiteiten heeft de Laakwerkgroep van Natuurpunt Hagelandse Heuvelstreek een tentoonstelling opgezet rond de beek en haar vallei. Aansluitend is er een zoektocht met woordraadsel. Tevens is een website gelanceerd.

Natuurpunt blijft ijveren voor de herwaardering van de Grote Laakbeek en haar valleigebied tussen Aarschot en Tremelo. Prioritair is natuurlijk het opnieuw watervoerend maken van deze beek met Demerwater stroomopwaarts de stad Aarschot. Naast zuiver en stromend water wil Natuurpunt ook de natuurlijke dynamiek en spontane ontwikkeling van deze beekbiotoop stimuleren via integraal waterbeheer om zo de ecologische waarde te verhogen. De open groene ruimte langs de Grote Laakbeek is als historisch en geologisch gebied erkend. Tevens sluit deze waardevolle landschappelijke en natuurlijke eenheid goed aan zowel bij de Demer- als de Dijlevallei.

De Laakwerkgroep heeft al verschillende projecten rond integraal waterbeheer opgezet. Er is een visie voor het buitengebied ontwikkeld rond verschillende aspecten van het waterbeleid, natuur, recreatie en toerisme. Na diverse studies werd via een provinciaal project zowat 2 jaar geleden een kaartenboek en een klein historisch Laakwoordenboek met CD-rom gepubliceerd.

Dit maal is een **Laaktentoonstelling** opgebouwd rond diverse thema's van deze waterloop zoals het beeklandschap, het cultuurhistorische erfgoed, de fauna en flora, de waterproblematiek, de ruimtelijke ordening in de vallei, de plannen en beloftes tot beekherstel,... Deze tentoonstelling doet de volgende maanden de ronde van de Laakvallei. Vooreerst was ze te zien op het gemeentehuis van Begijnendijk. In juni doet de tentoonstelling Tremelo aan. Van 8 juni tot 9 juli zijn de panelen opgesteld in het gemeentehuis. Daarna komen Rotselaar en Aarschot nog aan bod.

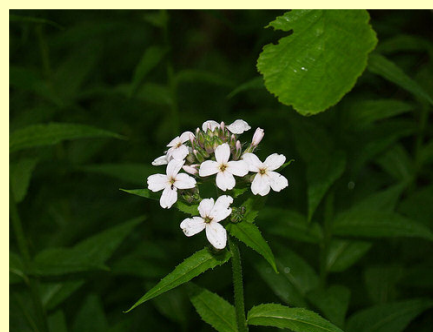
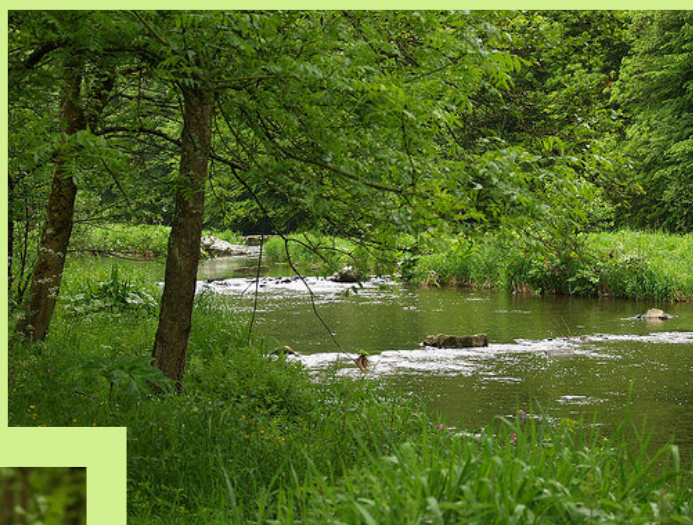
Naast de tentoonstelling organiseert Natuurpunt ook een **zoektocht langs de boorden van de Grote Laakbeek**. Tot 15 oktober kan het woordraadsel: "De Laakvallei tussen Aarschot en Tremelo" met 11 vragen worden opgelost. Een deel van de antwoorden op deze vragen vind je door langs de Grote Laakbeek te gaan wandelen of fietsen en rond te kijken. Een ander deel is in het Laakwoordenboekje of het kaartenboek te ontdekken. De deelname is gratis. Drie winnaars worden bedacht met een leuke prijs. Meedoen is de boodschap!

Alle informatie rond de Laakprojecten van Natuurpunt vind je ook op een **website**. Op www.grotelaakbeek.be tref je diverse foto's en publicaties aan en ook de wedstrijd met het woordraadselformulier.

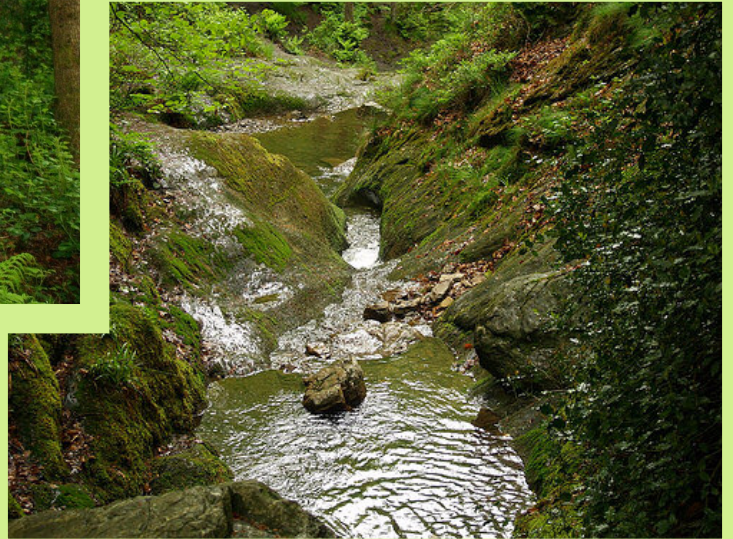
Op 30 mei was het zover. Met zo'n twintig man trok Natuurpunt Tremelo naar Remouchamps. Het werd een prachtige tocht langs Amblève, Chefna en Ninglinspo. In de dorpjes Sedoz en Quarreux vind je een uitzonderlijke fauna en flora. Ze staan terecht beide op de monumentenlijst van het Uitzonderlijk Waals erfgoed. Onder de deskundige leiding van onze natuurgids Roelant Lauwers kregen we de prachtigste pareltjes te zien. Adderwortel en blauwe en witte rapunzel waren er enkele van.

Jammer genoeg was ook de regen van de partij. Maar dat lieten we niet aan ons hart komen. Na de middag kwam de zon ons trouwens af en toe gezelschap houden. De aanhouder wint!

De Ninglinspo slingert zich met haar smaragd-groene water langs rotsige kuipen en watervalletjes, de ene al schilderachtiger dan de andere. Eeuwenlang heeft zij de rotsen uitgesleten en zo de meest verbluffende constructies achtergelaten.

Dit jaar was een feestjaar. Voor de 5de keer op rij werden de padden naar de vijver overgebracht. Het waren er deze keer 1037, 379 meer dan de vorige! Het overzetten liep van 22 tot 27 februari. Dan was er een stop tot 14 maart en van dan af ging het door tot de afsluitdag, 2 april. Helaas vonden 54 padden de dood op de weg. Gelukkig werden wel 16 kikkers en 24 watersalamanders naar hun aflegplek gebracht.

Dit jaar kregen we twee klassen op bezoek, uit de Barbarastraat in Tremelo juf Ann met haar klas en uit Betekom het Sijbke. Waarschijnlijk was het voor de andere scholen minder makkelijk om iets te organiseren door de onvoorspelbaarheid van de trek in combinatie met de krokusvakantie. Volgend jaar een nieuwe poging wagen.

Hier nog een paar maten en gewichten: het zwaarste wijfje woog 51,8 gr en mat 81 mm, het zwaarste mannetje woog 26,6 gr en het grootste mat 70 mm. Natuurlijk genieten niet alleen de amfibieën onze belangstelling. Ook wormen, spinnen, rupsen en mieren worden eventueel in veiligheid gebracht.

Voor de echte liefhebber – eentje die hopelijk volgend jaar wil meehelpen – nog dit: het verzamelen gebeurt gewoonlijk tussen zeven en acht uur 's morgens bij een temperatuur van 5°C en van negen uur 's avonds tot ... bij 8°C. Maar de sfeer op de Balenberg is om die tijd onwezenlijk wonderbaar.

Nog dank aan al wie zijn of haar steentje bijdroeg aan het slagen van deze overzet!

Agenda

Wandelingen

- zo. 22 aug.: Bolloheidewandeling - 14 u - kerk Grootlo
- zo. 12 sept.: Open-monumentendag
- zo. 31 okt.: Halloweenocht - 17 u - kerk Tremelo (gratis spinnensoep)

Werkdagen (telkens om 9 u)

- 28 aug.: C21 opruimen - oud benzinestation Werchterbaan
- 25 sept.: C17, C32 Am. vogelkers en populieren ringen - oud benzinestation Werchterbaan
- 23 okt.: Zegbroek B179 Am. vogelkers kappen, Barbarastraat 110

Inventarisaties

- zo. 8 aug.: gekapte populierenpercelen nabij de sleedoorstruwelen in de Laak vallei, 14 u

20 november: Dag van de Natuur

info : B.Wallyn 016/ 52 00 55

Kerkuil ontvlucht Damiaanplein

Ook de kerkuil, die al jaren nestelde in de buurt van de kerk van Tremelo, is er niet mee opgezet dat zijn bomen verdwenen zijn. Onze uilenwerkgroep constateerde dit voorjaar dat de uilenbak er verlaten is. De uil heeft zijn boeltje gepakt en is naar Baal verhuisd. Geef hem eens ongelijk!